

2. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05. 10. 2017 р. № 2155-VIII. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

3. Коновалов Є. та Перникоза Д. Електронні докази – норма для українського судочинства, але є нюанси. Василь Кісіль і Партнери: веб-сайт. URL: <https://vkr.ua/publication/elektronni-dokazi>

Науковий керівник: асистент Топал А. С.

Нінічук Владислава Вікторівна

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ, ТЕРИТОРІАЛЬНІСТЬ ТА ІНСТАНЦІЙНІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ УКРАЇНИ

Сильна і незалежна судова влада є невід’ємною умовою побудови в Україні правової держави. Правильно організована система судів, в тому числі і господарських, є однією з гарантій справедливого та ефективного правосуддя. Принципи, на яких побудована система судів, є принципами її організації, що поєднують усі її ланки між собою. Конституція України визначає два основних принципи на яких ґрунтується організація системи судів України, – територіальність і спеціалізація. У ст. 17 Закону України «Про судоустрій і статус судів» вказується і принцип інстанційності. Дані принципи слід розглядати і в аспекті вивчення господарських судів, адже це питання є актуальним, оскільки від правильно побудованої системи судів залежить і ефективність правосуддя.

У Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схваленої Указом Президента України від 10 травня 2006 р., вказано, що існуюча система судів загальної юрисдикції не повною мірою відповідає конституційним засадам організації правосуддя.

Метою роботи є аналіз принципів організації системи господарських судів України, дослідження їх змісту, значення, перспектив розвитку.

Принцип територіальності характеризує побудову системи судів загальної юрисдикції в межах поширення судової юрисдикції на всю територію держави. Загалом правники констатують про побудову системи судів загальної юрисдикції, в склад якої входять і господарські суди, за принципом територіальності, виходячи з потреби її організації на підставі адміністративно територіального поділу, встановленого ст. 133 Конституції України.

Щодо принципу спеціалізації господарських судів, то Господарський процесуальний кодекс України у ст. 20 вказує перелік господарських справ, на розгляді та вирішенні яких спеціалізуються господарські суди, що в повній мірі відповідно до принципу спеціалізації судів загальної юрисдикції характеризує їх місце в якості структурних елементів судової системи.

У свою чергу принцип інстанційності дає змогу організувати судові інстанції, кожна з яких має відповідний обсяг повноважень щодо вирішення спору по суті та перегляду судового рішення в порядку, передбаченому процесуальним законом. Система судів загальної юрисдикції побудова з урахуванням наявності в межах кожної, в тому числі господарської, судової спеціалізації трьох інстанцій: місцеві господарські суди; апеляційні господарські суди; Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду.

Варто зазначити, що деякі правники намагаються відшукати й інші принципи організації системи судів України, в тому числі і господарських. Так, О. М. Овчаренко, посилаючись на міжнародні стандарти, відносить до них доступність правосуддя. І. В. Назаров відносить принципи судової системи до принципів права. Н. В. Сібільова аналізуючи міжнародно-правові документи додає і власні принципи організації і функціонування судової влади.

Аналізуючи судові системи країн Європи, варто зазначити, що не лише принципи впливають на побудову судової системи, а ще й ментальні, культурні, історичні чинники, особливості правової системи. У судових системах країн Європи ані конституційні тексти, ані законодавство прямо не зазначають принципів організації судової

системи. У нашій правовій системі всі поняття мають бути чітко визначеними, в Європі ж такого не дотримуються.

У судовій системі найбільший сумнів викликає загальний характер принципів організації системи судів та їх реалізація на всіх рівнях і в усіх ланках судової системи. Наприклад, у Верховному Суді до листопада 2011 року не був реалізований принцип спеціалізації, а це стосується і Касаційного господарського суду. Інстанційність в судочинстві має досить специфічний прояв, адже різні судові установи виконують функції декількох інстанцій. Принцип територіальності повинен мати чітко окреслене поширення. Окрім чітко визначених законодавством про судоустрій принципів територіальності, спеціалізації та інстанційності виділяють й інші засадничі положення. Прикладом може слугувати виключність і повнота судової влади, єдність, доступність судової системи та ін.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що організація системи судів за принципами спеціалізації, територіальності та інстанційності націлена на виконання завдань пов'язаних із здійсненням правосуддя. Господарський суд як суд загальної юрисдикції, відповідно до положень процесуального законодавства здійснює розгляд і вирішення віднесених до його компетенції господарських справ. Місце та функціональне призначення господарських судів у національній судовій системі обумовлено наступними чинниками: переліком господарських спорів, на розгляді та вирішенні яких спеціалізуються господарські суду; адміністративно-територіальним устроєм держави, з урахуванням якого побудована мережа господарських судів; наявності в складі судової системи господарських судів трьох інстанцій, що здійснюють свою діяльність у межах стадій господарського процесу.

Правники не часто звертаються до цієї теми, а принципи, які є законодавчими вважають скоріше «засадами». Так, Р.О. Куйбіда, досліджуючи проблеми реформування судової системи України, визначає перелік «засад», ототожнюючи їх з принципами. Деякі правники виділяють й інші засадничі положення, окрім прямо передбачених законодавством про судоустрій принципів територіальності, спеціалізації та інстанційності. Тобто, як ми можемо бачити ця тема є лише частково розкритою і дискусійною.

Список використаних джерел:

1. Господарське право: підручник / за ред. О.П. Подцерковного. Х.: Одіссей, 2012.
2. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Указ Президента України від 10. 05. 2006 р. № 361/2006. // База даних «Законодавство України» / Президент України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=361%2F2006>
3. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02. 06. 2016 р. № 1402-VIII. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
5. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06. 11. 1991 р. № 1798-XII. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
6. Овчаренко О. М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації: монографія. Х.: Право, 2008. С. 33.
7. Назаров І. В. Судові системи країн ЄС та України: генезис та порівняння: монографія. Х.: Фінн, 2011. С. 21, 32, 33.

Науковий керівник: асистент Топал А. С.

Орең Дар'я Віталіївна

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВИЙ СТАТУС СУДДІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ

Господарське судочинство виконує важливі функції в судовій системі України, виконуючи роль справедливого регулятора економічно-господарських правовідносин, їх неухильного дотримання та покарання тих, хто неналежно чи недобросовісно відноситься до взятих на себе зобов'язань. Особливе місце в цьому процесі відводиться суддям, від їх належно врегульованого правового статусу залежить ефективність та справедливість господарського судочинства зокрема, та системи суду загалом.